HUŞU
(içtenlik ve teslimiyet tavrı)

Kur'an-ı Kerim'de türevleriyle birlikte **11** yerde geçen **huşu,** Arap dilinde, bakışın yere dikilmesi, gözleri kapamak, sesi alçaltmak, kederli tavır takınmak, boyun bükmek ve tevazu gibi anlamlar taşır. Arap dilinin en büyük ustalarından biri olan İbn Manzûr'a göre, **huşu** özellikle ses, bakış ve organlarda belirginleşir.

Müminlerin önemli niteliklerinden biri, ibadetlerin, özellikle namazın özü olarak gösterilen (bk. **2/45; 23/2; 33/35) huşu,** bir Kur'ansal terim olarak şöyle tanımlanmıştır:

"Benliğin sessiz ve sakin kalması ve insanın korkulan yahut yüce tanınan şey karşısında kendini zayıf ve çaresiz hissetmesi." (Herevî; *Menâzil,* **21)**

Anlaşılan o ki, **huşu,** insanın Yaratıcı karşısında olması gereken tavrı, kulluğun karakteristiklerinden biri, belki de birincisidir. Nitekim Kur'an, mümin kadın ve erkekleri **huşu** sahibi olarak nitelendirmektedir. **(33/35)**

Peygamberimizin ifadelerinden anlıyoruz ki, **huşu,** insan benliğinin samimiyet, sevgi, teslimiyet, iyi niyet, hür irade... gibi unsurlarla doldurulmasıyla ortaya çıkan bir niteliktir. O, bir hadisinde şöyle diyor: "Rabbim! Kulağım, gözüm, iliklerim ve kemiklerim sana **huşu** ile doldu." Ve: "Allahım! Huşûdan yoksun kalpten sana sığınırım." Ve: "İnsanların en değerlisi Allah karşısında en fazla **huşu** sahibi olandır." Ve: "Allah, bir kula tecelli ettiğinde o kul Allah karşısında huşu ile dolar."

Bir toplumda şekilsel ibadetlerin eksikliği değil, yapılan ibadetlerde huşûun yokluğu bir tehlike işaretidir. Bu yüzdendir ki, insanı Allah'a götüren değerlerin zayıflamasının veya ortadan

çekilmesinin belirtisi, Hz. Peygamber'e göre şudur: "Ortalıkta **huşu** sahibi insan göremezsin."

Huşu, kulluk tavrının sürekli korunmasıdır. Nitekim, İslam din ilimlerinin hemen hepsinde bir otorite kabul edilen Hasan el-Basri (ölm. 110/728), huşûu 'kalb için zorunlu olan sürekli ürperti' diye tanımlamıştır. el-Basrî'nin sözünü nakleden Kuşeyri şunu ekliyor: "Sûfiler söz birliği ile belirtmişlerdir ki, huşûun yeri kalptir." O halde, kalpte temellenmeyen ve bedensel bir gösteri olarak kalan sükûnet, boyun büküklük vs. bir aktörlüktür; sahibine hiçbir şey kazandırmaz. Hayranlıkla belirtelim ki, bu noktayı çok iyi yakalayan İslam bilginleri imandan kaynaklanan huşû-münafiklıktan kaynaklanan **huşu** ayrımı yapmışlardır.

Nifaktan kaynaklanan huşû'un kalple ilgisi yoktur. Bu, organlarda yapay olarak vücuda getirilen bir gösteridir. Sahabîlerden bazıları bu huşu gösterisinden Allah'a sığınmışlardır. Bu sahte-artistik huşûun çok ilginç (veya iğrenç) tablolanna, namazlı kapitalistler diye andığımız servet tâğutlarının sofralarında, tespihli Hâmanlar (Firavun despotizmine destek veren din sınıfı) diye andığımız sözde din adamlarının yaptıkları ezberlenmiş dualardaki ağlamaklı sesler ve yaşlı gözler çok yerinde bir Örnektir. Bu şeytanî gözyaşları ve sesler, bir müminin Allah'a yakarması değil, bir hazır yiyicinin, beslendiği sofranın sahibine yalakalığıdır. Eğer o tespihli Hâmanlan bu ağlamaklı seslerinde zerre kadar huşu olsaydı, o sofralarda, Kur'an'ın paylaşıma ilişkin emirlerini seslendirirlerdi, sofra sahibi Kamuların yedi sülalesinin listesini okuyarak övgü döktürmeyi değil...

"İmandan gelen huşûun belirtisi, Allah önünde boyun büküklük ve kalp kırıklığı ile secdeye kapanmaktır. Bu öyle bir secdedir ki, baş, Rabbe ulaşmadıkça yerden kalkmaz..." (İbnül-Kayyım; *Kitab'ur-Ruh,* 369-37)

İbnül-Kayyım'ın bahsettiği bu secdeler, miraç namazlann secdeleridir. Bizim biraz önce bahsettiğimiz tespihli Hâmanlarla onları istihdam eden abdestli tâğutların secdeleri ise Mâûn suresinde lanetlenen namazların secdeleridir. (Ayrıntılar için bizim *'Mâûn Suresi Böyle Buyurdu'* adlı eserimize bakılabilir).